

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:3184

av **Penilla Gunther (KD)**

Jämlika villkor i socialförsäkringssystemet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast införa en jämlik lagstiftning mellan anställda och egenföretagare inom socialförsäkringssystemet under en startperiod oavsett företagsform och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Att starta företag i Sverige anses vara ganska enkelt. Men att ta det steget innebär för många ett steg ut i det okända på många plan, till exempel inom socialförsäkringsområdet.

Som egen företagare, eller delägare i ett företag, råder andra regler för uttag av a-kassa om det skulle behövas, sjuklön eller föräldradagar. Det innebär också kostnader för det egna företaget, med inkomstbortfall vid uttag av sjukdagar till exempel.

Gränsdragningen, att avgöra hur länge och vilka som skulle kunna dra nytta av en startperiod med behållna ersättningsnivåer som ”garanti” inom socialförsäkringarna, är inte utrett. Troligen skulle fler våga sig på att ta språnget ut i företagande. Det vore därför önskvärt att utredas för att få fram fler företag som ger fler jobb. Men det handlar också om vilken företagsform man väljer, konstigt nog.

Ersättningen vid sjukskrivning och föräldraledighet baseras på individens sjukpenninggrundande inkomst (SGI). Den sjukpenninggrundande inkomsten fastställs av Försäkringskassan utifrån den enskildes beräknade årliga arbetsinkomst. När det gäller SGI för företagare så beräknas den på olika sätt beroende på om företagaren är egenföretagare eller driver aktiebolag. Som egenföretagare räknas den som driver enskild firma, handelsbolag eller kommanditbolag och har F-skattsedel eller SA-skattsedel. Normalt beräknas en egenföretagares SGI utifrån den framtida inkomst av näringsverksamheten som han eller hon kan antas få för eget arbete (SGI-B).

Tidigare års taxerade inkomster av näringsverksamhet kan ge Försäkringskassan ledning vid denna bedömning. Med inkomst av näringsverksamhet menas företagets resultat efter avdrag för kostnader, avgifter och eventuella avsättningar, men före skatteavdrag.

Om företagarens verksamhet är under uppbyggnad finns rätt till ett generellt uppbyggnadsskede på 24 månader. Under denna tid kan SGI beräknas utifrån vad en anställd skulle ha för inkomst från ett liknande arbete, utifrån en så kallad jämförelseinkomst. Vad som är liknande arbete och jämförelseinkomst är inte reglerat. En utredning i varje enskilt fall får visa vilka arbeten som kan anses som liknande och vad en anställd tjänar i dessa arbeten, vilket i sig kan bli ojämnt i bedömningen av Försäkringskassan över landet beroende på handläggare.

Till skillnad mot egenföretagare räknas den som har ett aktiebolag eller är med i en ekonomisk förening som anställd (SGI-A). En person som bedriver verksamhet i aktiebolagsform anses alltså inte som egenföretagare i socialförsäkringshänseende. I dessa fall beräknar Försäkringskassan SGI utifrån den lön som tas ut från bolaget. Om ingen lön tas ut betalas ingen sjukpenning ut.

Om ansökan om ersättning görs i samband med att ett aktiebolag bildas, och företagaren inte har hunnit ta ut någon lön, får en utredning visa om det går att fastställa någon SGI. För att kunna göra ett antagande om att företagaren skulle ha tagit ut lön under tid med ersättning kan Försäkringskassan behöva utreda bolagets ekonomiska förutsättningar att kunna betala ut sådan lön.

Hur SGI ska beräknas för företagare har sedan utretts i ett flertal statliga utredningar. Redan i SOU 1997:85 föreslogs till exempel att reglerna under uppbyggnadsskede skulle vara neutrala i förhållande till företagsform. Samma regler skulle enligt utredningen tillämpas för den som startade egen verksamhet i ett fåmansägt aktiebolag som för övriga näringsidkare. Den som startade egen verksamhet skulle, enligt utredningen, under företagets uppbyggnadsskede få behålla det sjukpenningsskydd han/hon hade innan verksamheten startades, vilket även den senaste utredningen SOU 2015:21 föreslagit.

Det borde alltså vara möjligt att inom en snar framtid tydliggöra och förbättra den sociala tryggheten för dem som önskar starta företag oavsett vilken företagsform de väljer dessutom. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Penilla Gunther (KD)